

ЗМІСТ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ З МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Тетяна ТРУХАНОВА (Кіровоград, Україна)

У статті подано зміст та структуру кваліфікаційних завдань з методики викладання англійської мови, пропонуються професійно-орієнтовані ситуації.

Ключові слова: кваліфікаційні завдання, професійно орієнтовані ситуації.

The article deals with the structure and contents of qualificatory tasks on methods of teaching English which are based on profession related situations.

Key Words: qualificatory tasks, profession related situations.

Завданням сучасної освіти у мовному вищому навчальному закладі є підготовка вчителя з високим рівнем професійної компетенції. Такий рівень професійної компетенції забезпечує конкурентоспроможність випускника та, в свою чергу, соціальну захищеність. Це непросте завдання, хоча б тому, що зараз багато ВНЗ України змушені приймати в навчальні заклади практично всіх, хто може сплатити за навчання, тобто рівень сформованості іншомовної комунікативної компетенції значної частини студентів-першокурсників не відповідає рівню В2 (незалежний користувач, просунутий рівень), що визначений вхідним рівнем для абітурієнтів. В таких умовах надзвичайно важко забезпечити наступність вимог в школі та ВНЗ. Тим більше, наскільки нам відомо, поки що не розроблені державні стандарти вищої мовної освіти, і тому ВНЗ користуються стандартами вищого навчального закладу.

Сучасна вітчизняна методика розробила базові компетенції, що складають основу професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови. В структуру компетентності учителя/ викладача іноземних мов входять професійна іншомовна комунікативна компетенція, професійні компетенції (україномовна комунікативна, філологічна, психолого-педагогічна, методична), загальні компетенції (загальнонаукові, соціальноособистісні, інструментальні) [2, с. 263]. Професійна компетентність вчителя іноземної мови – це інтегральна характеристика, яка визначає здатність розв'язувати професійні проблеми і типові професійні завдання, що виникають в реальних ситуаціях професійної педагогічної діяльності, з використанням знань, професійного і життєвого досвіду, цінностей і схильностей [2, с. 265].

Щодо вимог до сучасного викладача іноземних мов, то у документах Ради Європи викладені компоненти професійної компетенції вчителя іноземних мов, до яких належать наступні: 1) володіння сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями на етапах планування і проведення занять для доступу до інформаційних ресурсів мережі Інтернет та обміну професійним досвідом для використання можливостей дистанційної освіти й підвищення кваліфікації; 2) знання основних напрямів і принципів методики викладання іноземних мов вміння адаптувати їх до конкретних умов і форм навчання; 3) уміння аналізувати і оцінювати навчальні матеріали і навчальні програми з точки зору цілей, задач і результатів навчання; 4) здатність адаптувати свої навчальні дії до програмних вимог, до місцевих національно-культурних вимог і лінгвометодичних традицій; 5) підтримання регулярних контактів з представниками країн, мова яких викладається, з базовими навчальними центрами цих країн та організація таких контактів у навчальних цілях.

Одним з найважливіших напрямків визнано проблему підготовки викладачів до урахування різноманітних лінгвістичних та екстралінгвістичних факторів в їхній майбутній професійній діяльності, проблему розробки і використання інформаційно-комунікаційних технологій у підготовці викладача іноземних мов. В цьому контексті особливої ваги набуває формування лінгвомультимедійної компетентності.

Під мультимедіа розуміють: 1) сукупність всіх видів інформації (графічної, звукової), відео; 2) сукупність комп'ютерних технологій, які використовують і відтворюють всі види інформації (текст, фотографію, аудіо, відео, анімацію (малюнки, таблиці), звукові ефекти, високоякісне звукове супроводження; 3) електронний носій інформації, який містить декілька її видів; 4) комп'ютерна система, яка містить у собі текстові, аудіо і відео компоненти. Користувач може вступати з нею у своєрідний контакт: ставить запитання, контролює або бере безпосередню участь у тому, що відбувається на екрані.

Б.О.Крузе визначив структуру лінгвомультимедійної компетентності вчителя іноземної мови. До її складу увійшли наступні компоненти: 1) мотиваційний і емоційновольовий; 2) установчий, 3) рефлексивний, 4) інформаційний, 5) методичний, 6) практико-операційний. Змістом першого компоненту є прагнення до самоудосконалення власної мультимедійної компетенції, другого – рівень самостійності в лінгвомультимедійної діяльності, третього – уміння критично аналізувати процес функціонування мультимедіа, вміння аналізувати свою лінгвомультимедійну діяльність (в тому числі процес власного розвитку), четвертого – рівень мовної інформованості в термінології, теорії і історії мультимедіа, п'ятого – теоретичні, прагматичні і методичні уміння в галузі іншомовної освіти засобами мультимедіа, шостого –

вміння обирати засоби і продукти мультимедіа, створювати власні продукти мультимедіа, сьомого – частота спілкування, контакта з мультимедіа культурою [1].

Виходячи з вищевикладеного стає зрозумілим, що виміряти рівень сформованості професійної компетенції майбутнього вчителя іноземної мови досить непросте завдання. Кваліфікаційні завдання повинні якомога точніше з'ясувати, чи здатен випускник виконувати функції вчителя іноземної мови. Для розробки кваліфікаційних завдань ми взяли за основу структуру та зміст кваліфікаційних завдань, розроблених кафедрою методики викладання іноземних мов Київського національного лінгвістичного університету.

Студент-випускник одержує всі 30 кваліфікаційних завдань з методики викладання англійської мови за місяць до державного кваліфікаційного екзамену. Протягом цього терміну йому необхідно скласти плани-конспекти 30 уроків (як за вітчизняними, так і за зарубіжними підручниками) і детально розробити рекомендовані завдання, враховуючи новітні теоретичні досягнення методики навчання іноземних мов та суміжних наук. Розробку треба ілюструвати підготовленою заздалегідь наочністю з використанням ТЗН.

За 3-5 днів до державного екзамену студент отримує конкретне кваліфікаційне завдання, яке буде захищати у державній екзаменаційній комісії.

Наведемо приклад **кваліфікаційного завдання № 1**.

Ви берете участь в роботі методичної студії з проблеми сучасних технологій формування фонетичної компетенції учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Для підготовки виступу Вам необхідно:

- *сформулювати основні теоретичні положення сучасної методики навчання вимови;*
- *розробити план-конспект уроку англійської мови для 7-го класу за темою «Getting along with others» (Карп'юк О.Д. Англійська мова: Підручник для 7 кл. загальноосвіт. навч. закладів. – Тернопіль: «Видавництво Астон», 2007. – С. 41-42);*
- *визначити практичні, розвиваючу, освітню та виховну цілі уроку;*
- *обов'язково включити у план-конспект фрагмент уроку з навчання вимови (робота з піснею, вп.5, ст.42);*
- *теоретично обґрунтувати розроблений Вами фрагмент уроку з позицій сучасної методики формування іншомовної фонетичної компетенції учнів основної школи.*

Далі, щоб не повторюватися, наводимо лише ситуації, що пропонуються у кваліфікаційних завданнях.

Кваліфікаційне завдання № 2. Ви берете участь у створенні підручника з методики навчання іноземної мови. Вам необхідно охарактеризувати сучасні технології навчання граматики учнів загальноосвітньої школи. Згідно з цим завданням доцільно: ...

Кваліфікаційне завдання № 3. Ви готуєте виступ на засіданні шкільного методичного об'єднання з проблеми сучасних технологій навчання монологічного мовлення у загальноосвітніх навчальних закладах. Згідно з цим завданням Вам необхідно: ...

Кваліфікаційне завдання № 4. 1. Ви готуєте курсову роботу з проблеми сучасних технологій формування англійської мовної компетенції в діалогічному мовленні в учнів загальноосвітньої школи. Вам необхідно: ...

Кваліфікаційне завдання № 5. Ви готуєте виступ на засіданні круглого столу з проблеми використання мультимедійних технологій у навчанні учнів загальноосвітньої школи розуміння інформації на слух. Вам необхідно: ...

Кваліфікаційне завдання № 6. Ви – член експертної групи, яка вирішує проблему оцінювання володіння учнями основної школи діалогічним мовленням. Вам необхідно: ...

Кваліфікаційне завдання № 7. Ви берете участь у міському творчому конкурсі на кращого молодого вчителя середньої загальноосвітньої школи з проблеми використання методу проєктів на уроках англійської мови в основній школі. Вам необхідно: ...

Кваліфікаційне завдання № 8. Ви – учасник науково-методичної лабораторії, яка працює над проблемою використання новітніх інформаційних технологій в процесі викладання англійської мови в початковій школі. Вам необхідно: ...

Кваліфікаційне завдання № 9. Ви – учасник методичної олімпіади студентів факультету іноземних мов. Ваше завдання – підготувати виступ з проблеми організації початку уроку англійської мови в основній школі. Вам необхідно: ...

Кваліфікаційне завдання № 10. Ви берете участь в роботі науково-методичної лабораторії з проблеми використання мультимедійних засобів навчання граматичного матеріалу на уроці англійської мови в початковій школі. Вам необхідно: ...

Кваліфікаційне завдання № 11. Ви презентуєте власну методичну розробку (посібник) з навчання іноземного писемного мовлення учнів середньої загальноосвітньої школи на засіданні шкільного методичного об'єднання. Вам необхідно: ...

Кваліфікаційне завдання № 12. Вам необхідно підготувати статтю в шкільний методичний журнал з проблеми читання автентичних матеріалів на уроці англійської мови учнями основної школи. Вам необхідно: ...

Кваліфікаційне завдання № 13. Вам необхідно підготувати виступ на засіданні шкільного методичного об'єднання з проблеми використання сучасних технологій для навчання учнів початкової школи техніки читання англійською мовою. Вам необхідно: ...

Кваліфікаційне завдання № 14. Ви – вчитель основної школи. Вам необхідно підготувати статтю в шкільний методичний журнал з проблеми навчання різних видів читання. У вступі обґрунтуйте актуальність цієї проблеми, в основній частині дайте характеристику видів читання та наведіть вправи для навчання кожного з видів читання. Вам також необхідно: ...

Кваліфікаційне завдання № 15. Ви готуєте виступ на засіданні круглого столу з проблеми формування в учнів основної школи лексико-граматичної правильності письма. Вам необхідно: ...

Кваліфікаційне завдання № 16. Ви готуєте методичний посібник з розробками уроків для учнів 9-го класу. У вступі доцільно викласти вимоги до сучасного уроку англійської мови, охарактеризувати типи і структуру уроків. На початку основної частини Вам необхідно розробити план-конспект уроків 3-4 для 9-го класу з теми «Keep in Touch» Unit 4 “Science Magic” (Несвіт А.М. Ми вивчаємо англійську мову: підруч. для 9-го кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Генеза, 2009. – С. 97-102.);

Кваліфікаційне завдання № 17. Ви берете участь в роботі науково-методичної лабораторії з проблеми здійснення контролю у процесі навчання іноземної мови. Вам необхідно: ...

Кваліфікаційне завдання № 18. Ви берете участь у міському творчому конкурсі на кращого молодого вчителя середньої загальноосвітньої школи з проблеми використання тестового контролю на уроках англійської мови в основній школі. Вам необхідно: ...

Кваліфікаційне завдання № 19. Ви берете участь у створенні підручника з методики навчання іноземної мови. Вам необхідно охарактеризувати способи семантизації лексики в основній школі. Згідно з цим завданням доцільно: ...

Кваліфікаційне завдання № 20. Ви – член шкільного методичного об'єднання вчителів іноземної мови. Вам доручили підготувати виступ з проблеми навчання учнів початкової школи техніки письма. Вам необхідно: ... Кваліфікаційне завдання № 21. Ви – учасник методичної олімпіади студентів факультету іноземних мов. Ваше завдання – підготувати виступ з проблеми навчання учнів початкової школи діалогічного мовлення. Вам необхідно: ...

Кваліфікаційне завдання № 22. Ви берете участь у відеоконференції з колегами з інших країн з проблеми застосування опор у навчанні монологічного мовлення учнів основної школи. Вам необхідно: ...

Кваліфікаційне завдання № 23. Ви готуєте курсову роботу з проблеми організації позакласної роботи учнів. Вам необхідно: ...

Кваліфікаційне завдання № 24. Ви готуєте статтю в шкільний методичний журнал з проблеми навчання вимові учнів основної школи. У вступній частині статті Вам необхідно: ...

Кваліфікаційне завдання № 25. Ви – учасник методичної олімпіади студентів факультету іноземних мов. Ваше завдання – підготувати виступ з проблеми навчання учнів основної школи аудіювання. Вам необхідно: ...

Кваліфікаційне завдання № 26. Ви – вчитель англійської мови основної школи. Вам необхідно підготувати відкритий урок для міського об'єднання вчителів іноземної мови, в якому висвітлити проблему навчання пасивного граматичного мінімуму. Вам необхідно: ...

Кваліфікаційне завдання № 27. Ви – вчитель англійської мови основної школи, учасник курсів підвищення кваліфікації. Вам необхідно підготувати для своїх колег урок, в якому передбачити навчання учнів пасивного та потенційного словників. Вам необхідно: ...

Кваліфікаційне завдання № 28. Ви – вчитель англійської мови основної школи, ви вивчаєте ефективність використання скоромовок, віршів, пісень, лімериків тощо на уроках англійської мови. Вам необхідно підготувати для своїх колег урок, в якому передбачити навчання вимові. Вам необхідно: ...

Кваліфікаційне завдання № 29. Ви – вчитель англійської мови основної школи, вам необхідно пройти чергову атестацію, щоб отримати більш високу категорію. В межах атестації необхідно підготувати для своїх колег урок, в якому передбачити навчання учнів діалогічного мовлення з використанням опор. Вам необхідно: ...

Кваліфікаційне завдання № 30. В вашому місті проходить традиційний семінар для молодих вчителів області. Вам, вчителю англійської мови основної школи, доручили підготувати для своїх молодих колег урок, в якому необхідно передбачити навчання учнів активної лексики. Вам необхідно: ...

Критерії оцінювання кваліфікаційного завдання з методики навчання іноземних мов

Кваліфікаційні завдання розроблені на основі чинних навчальних програм з методики навчання іноземних мов і мають на меті комплексну перевірку теоретичної і практичної підготовленості студента-випускника до педагогічної професії. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент на державному екзамені з методики викладання англійської мови – 40. Виконання кваліфікаційного завдання оцінюється за такими критеріями: 1) методична грамотність, 2) точність виконання завдання, 3) коректність використання наочності, 4) здатність до обґрунтування методичних рішень, 5) правильність оформлення плану-конспекту уроку.

Кваліфікаційне завдання з методики навчання ІМ оцінюється за такими критеріями.

Критерії оцінювання	Школа оцінювання (в балах)			
	8-7	6-4	3-1	0
Методична грамотність	План-конспект уроку виконаний відповідно до вимог планування щодо цілей, визначення методичної структури та змісту уроку з урахуванням ступеня навчання.	План-конспект уроку в основному виконаний методично грамотно, проте є незначні недоліки у визначенні методичної структури та змісту уроку.	План-конспект уроку виконаний із значними недоліками стосовно визначення методичної структури, змісту уроку, недостатньо врахований ступінь навчання.	План-конспект уроку виконаний безграмотно з точки зору методики.
Точність виконання завдання	Цілі та зміст уроку повністю відповідають поставленому завданню.	Цілі та зміст уроку в основному відповідають поставленому завданню.	Цілі та зміст уроку в основному відповідають поставленому завданню, але є суттєва невідповідність між цілями, змістом уроку і поставленим завданням.	Цілі та зміст запропонованого уроку не відповідають поставленому завданню.
Коректність використання	Заплановано використання	Заплановано використан	Заплановано використання	Не передбачено використання ТЗН

наочності (у тому числі ТЗН)	технічних та нетехнічних засобів навчання як наявних, так і самостійно виготовлених.	ТЗН, наявних та самостійно виготовлених посібників, але методика їх використання не є раціональною.	наявних наочних посібників, але методика їх використання не є раціональною.	та наочних посібників.
Здатність до обґрунтування методичних рішень.	Студент спонтанно і правильно реагує на запитання екзаменатора. Він здатний теоретично обґрунтувати вибір власних методичних рішень. Студент вільно і коректно користується методичною термінологією.	Студент адекватно реагує на запитання екзаменатора, однак він недостатньо впевнено обґрунтовує вибір власних методичних рішень. Студент в основному правильно використовує методичну термінологію.	Студент не зовсім адекватно реагує на запитання екзаменатора. Він відчуває труднощі в обґрунтуванні вибору власних методичних рішень. Студент допускає значну кількість термінологічних помилок, що ускладнює розуміння змісту викладеного.	Студент нездатний правильно реагувати на запитання екзаменатора. Він не може обґрунтувати вибір власних методичних рішень. Студент майже не користується методичною термінологією.
Правильність оформлення плану-конспекту уроку	План-конспект уроку оформлений грамотно в методичному мовному аспектах, намічені реальні цілі, конкретні етапи уроку, правильно визначені методичні прийоми, місце даного уроку в серії уроків за темою.	План-конспект уроку в основному оформлений грамотно в методичному та мовному аспектах, але має незначні недоліки, намічені реальні цілі, конкретні етапи. Правильність оформлення плану-конспекту уроку, в основному правильно визначені методичні прийоми та місце даного уроку в тематичному циклі.	План-конспект уроку має значні недоліки в методичному та мовному аспектах, не завжди намічені реальні цілі, є плутанина в етапах уроку, методичних прийомах. Студент має значні труднощі у визначенні місця уроку в тематичному циклі.	План-конспект уроку виконаний безграмотно, з значними порушеннями в методичному та мовному аспектах.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Крузе Б.А. Формирование лингвомультимедийной компетентности будущего учителя иностранного языка: автореф. Дис. канд.пед.наук: Нижний Новгород, 2009. – 22 с.
2. Методика формування міжкультурної іншомовної комунікативної компетенції: Курс лекцій: [навч. мето. Посібник для студ. Мовних спец.осв.кваліф.рівня "магістр"] /Бігіч О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е. та ін. / за ред. С.Ю.Ніколаєвої – К.: Ленвіт, 2011. – 344 с.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Тетяна Труханова – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри германської філології Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: методика викладання іноземних мов.